

ҚазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

2020
Нұр-Сұлтан қ.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ
Іскерлік әдеп кодексі

Мазмұны

- 3** Басқарма төрағасының үндеуі
- 4** Терминдер, анықтамалар және қысқартулар
- 6** Жалпы ережелер
- 7** Корпоративтік құндылықтар
- 8** Қызметкерлермен және Лауазымды адамдармен қарым-қатынас
- 10** Мүдделі тараптармен қарым-қатынас
- 12** Тәуекелдерді басқару
- 17** Кодекстің сақталу мәселелері бойынша байланыс арналары

Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

Термин, қысқарту	Анықтама
Лауазымды адамдар	1. Заңға, өзге де құқықтық актіге немесе құжатқа сәйкес ҚМГ атынан әрекет етуге уәкілетті адамдар; 2. ҚМГ Директорлар кеңесінің мен Басқармасының мүшелері.
Мүдделі тараптар	ҚМГ қызметін жүзеге асыруға, оның ішінде ҚМГ шешімдер қабылдау процесіне ықпал ете алатын немесе ҚМГ қызметі шеңберінде мүдделері қозғалатын жеке және заңды тұлғалар
Бәсекелес	ҚМГ көрсететін (орындайтын, сататын) қызметтерге (жұмыстарға, тауарларға) ұқсас қызметтерді көрсететін (жұмыстарды орындайтын, тауарларды сататын) жеке тұлға, жеке кәсіпкер немесе заңды тұлға
Контрагент	ҚМГ шарт (мысалы, қызметтер көрсету/тауарлар жеткізу туралы шарт, агенттік келісім, мұнайды, газды, мұнай өнімдерін, ҚМГ активтерін өткізу шарты және басқалар) жасасқан не шарт жасасуды жоспарлап отырған жеке немесе заңды тұлға
Кодекс	«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Іскерлік әдеп кодексі
Мүдделер қақтығысы	Қызметкердің немесе Лауазымды адамның жеке пайдасы немесе қызметі ҚМГ мүдделеріне қайшы келетін немесе олармен ықтимал қайшы келуі мүмкін және сол арқылы олардың лауазымдық міндеттерін тиісінше орындамауына және ҚМГ-ға қатысты мәселелер бойынша шешімдердің объективтілігіне әкеп соғуы мүмкін кез келген жағдайлар немесе мән-жайлар
Жеке пайда	Лауазымды адамның/Қызметкердің қызметтік міндеттерін орындау кезінде ақша, құндылықтар, өзге де мүлік немесе мүліктік сипаттағы қызметтер, өзі немесе үшінші тұлғалар үшін өзге де мүліктік және мүліктік емес құқықтар түрінде пайда алу мүмкіндігі
Қоғам	«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы
Омбудсмен	Өзіне жүгінген ҚМГ қызметкерлеріне консультация беру және еңбек дауларын, жанжалдарды, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге, сондай-ақ ҚМГ қызметкерлерінің іскерлік әдеп қағидаттарын сақтауға жәрдем көрсету рөлін атқаратын ҚМГ Директорлар кеңесі тағайындайтын адам

Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

Термин, қысқарту	Анықтама
Сән-салтанат бұйымы	Осы Кодекстің мақсатында сән-салтанат бұйымдарына мынадай сыйлықтар жатады: <ul style="list-style-type: none"> • асыл заттар (зергерлік бұйымдар, өңделмеген және өңделген бағалы минералдар, асыл және жартылай асыл тастар); • бағалы қағаздар, соның ішінде депозиттік және жинақ сертификаттары, акциялар, үлестер; • көлік құралдары, соның ішінде яхталар, автомобильдер, ұшақтар және басқа да көлік құралдары; • жылжымайтын мүлік; • антиквариат болып табылатын немесе мәдени немесе көркемдік құндылығы бар заттар; • көпшіліктің көз алдында сән-салтанат бұйымдары ретінде қарастыруға болатын басқа заттар.
Саяси маңызы бар адам	1. Мемлекеттік қызметші – мемлекеттік органда Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен республикалық немесе жергілікті бюджеттерден не Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің қаражатынан ақы төленетін мемлекеттік лауазымды атқаратын және мемлекеттің міндеттері мен функцияларын іске асыру мақсатында лауазымдық өкілеттіктерді жүзеге асыратын Қазақстан Республикасының азаматы; 2. Лауазымды адам – тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша билік өкілінің функцияларын жүзеге асыратын не мемлекеттік органдарда ұйымдастырушылық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам; 3. Шетелдік лауазымды адам – шет мемлекеттің лауазымды адамы, соның ішінде шетелдік жария жиналыс мүшелері, халықаралық ұйымдардың лауазымды адамдары, халықаралық парламенттік жиналыс мүшелері, шет мемлекеттің судьялары мен халықаралық соттың лауазымды адамдары, сондай-ақ шет мемлекеттің қарулы күштері мен өзге де әскери құралымдарындағы лауазымды адамдар
Қызметкер	ҚМГ-мен еңбек қатынастарында тұрған және еңбек шарты бойынша жұмысты тікелей орындайтын адам, сондай-ақ агенттік және азаматтық-құқықтық сипаттағы шарт арқылы шарт бойынша тартылатын өзге де адамдар
ҚМГ комплаенс қызметі	Комплаенс мәселелері үшін жауап беретін ҚМГ-ның жауапты құрылымдық бөлімшесі
БАҚ	Бұқаралық ақпарат құралдары
Кодекс	Кодекс деловой этики АО «НК «КазМунайГаз»
KMG International	Бас компаниясы KMG International N.V. болып табылатын заңды тұлғалар тобы.

Жалпы ережелер

Кодекс кімге қолданылады
және ол қалай орындалады?

Кодекс ҚМГ-ның
корпоративтік
құндылықтарын
бекітеді және барлық
Қызметкерлер мен
Лауазымды адамдар
басшылыққа алуға тиіс
корпоративтік әдеп
талаптарының
жиынтығын білдіреді.

» Бұл Кодекс «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамына қолданылады.

» Кодекстің сақталуы

Әрбір Қызметкер мен Лауазымды адам Кодекстің ережелерімен танысуға міндеттенеді. Барлық Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар Кодекстің №1 қосымшасына сәйкес Кодекспен танысқаны туралы растау нысанына қол қоюы тиіс.

Кодекстің талаптарын бұзатын әрекеттер (әрекетсіздік) жасаған немесе оларға жол берген Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар, негіздер болған кезде, белгіленген тәртіппен тәртіптік жауаптылыққа тартылуға жатады.

ҚМГ контрагенттеріне және мүдделі тараптарына Кодекстің ережелерін ұстану ұсынылды.

Кодекс Қазақстан Республикасының заңнамасына, ҚМГ ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес, сондай-ақ халықаралық сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама ескеріле отырып әзірленді.

Егер ҚМГ тобы компаниялары орналасқан елдердің заңнамасы Кодекстің ережелеріне қарағанда неғұрлым қатаң талаптар белгілесе, онда осындай заңнаманың талаптары қолданылады.

Егер Кодекстің жекелеген ережелері салт-дәстүрлерге, әдет-ғұрыптарға не біреудің жеке көзқарасына қайшы келсе, Кодекстің ережелері қолданылады.

Іскерлік әдептің негізгі құндылықтары мен қағидаттары

ҚМГ-нің корпоративтік
құндылықтары қандай?

Әділдік

- Біз адал әрекет етеміз;
- Біз өз сөзімізде тұрамыз және қосарлы стандарттар ұстанбаймыз;
- Біз бәріне тең мүмкіндік береміз және әділеттіміз.

Бейілділік

- Компанияның мүдделері жеке мүдделерден жоғары деп қабылдаймыз;
- Біз компанияға бей-жай қарамаймыз және өзіміздегі бар нәрсеге мұқият қараймыз;
- Біз бір командамыз.

Даму

- Біз адамдар мен технологияларға инвестиция саламыз;
- Біз жақсы жаққа өзгеріп келеміз және ұдайы дамып, әлемдік компания болуға ұмтыламыз;
- Біз өзгерістерді басқарамыз.

Қауіпсіздік

- Біз қызметкерлеріміздің, серіктестеріміздің және қоғамның қауіпсіздігі қамын ойлаймыз;
- Біз қоршаған ортаға қамқорлық жасаймыз;
- Біз өз беделіміз туралы ойлаймыз.

Жауапкершілік

- Біз салмақты шешімдер қабылдаймыз;
- Біз қателіктерден сабақ аламыз;
- Біз табандымыз әрі тәртіптіміз.

Қызметкерлермен және Лауазымды адамдармен қарым-қатынас

ҚМГ-ның барлық Қызметкерлері мен
Лауазымды адамдарының негізгі
мінез-құлық қағидаттары

» Барлық Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар ішкі корпоративтік мінез-құлықтың мынадай негізгі қағидаттары мен қағидаларын ұстанады:

- Кодекстің ережелерін зерделеуге, түсінуге және адал орындауға міндеттенеді;
- Өз міндеттерін және ішкі еңбек тәртібі қағидаларын кәсіби түрде орындайды;
- ҚМГ мүлкі мен қаржы қаражатын тек қызметтік мақсаттарда пайдаланады және басқарады;
- Мүдделер қақтығысының туындауын болдырмайды, сыбайлас жемқорлық пен алаяқтыққа жол бермейді;
- Құпия ақпаратты жария етпеу;
- Осы Кодекстің бұзылуы туралы уақтылы хабарлайды.

» Еңбек және жалдаудың тең шарттары

ҚМГ Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасын, сондай-ақ өзі жұмыс істейтін мемлекеттердің қолданылатын жергілікті заңнамасын сақтайды.

ҚМГ Қызметкерлер мен Лауазымды адамдарды жұмысқа қабылдау, жетістіктерін бағалау және ілгерілету кезінде нақты және ашық өлшемдерге негізделген бірыңғай қағидалардың болуын қамтамасыз етеді.

ҚМГ Қызметкерлердің құқықтарын қорғау немесе сақтау мақсатында Қызметкерлердің бірігу және ұжымдық шарттар жасасу құқығын мойындайды.

» Кемсітуге және қысым көрсетуге тыйым салу

ҚМГ-да нәсілдік, діни, ұлттық, жыныстық, саяси немесе өзге де қатыстылығы, әлеуметтік шығу тегі, мүлктік және лауазымдық жағдайы, қарым-қатынас тілі және басқа да мән-жайлар негізінде қорқытуға, оның ішінде әзілмен қорқытуға және біреуге қатысты кез келген кемсітушілікке, сондай-ақ көрсетілген белгілер негізінде жекелеген Қызметкерлерге қандай да бір артықшылықтар беруге жол берілмейді.

» Сұрақ

«Жақында келіссөздер барысында менің жетекшім, менің ойымша, дұрыс емес қылық жасады, мені Контрагент көзінше жаман маман деп атады. Мен өзімді ыңғайсыз сезіндім. Бұл дұрыс па?»

» Жауап

«Жоқ. Біздің Контрагенттеріміздің алдында ҚМГ өзінің кәсіби беделін нығайтуға күш-жігерін салады, сондай-ақ Қызметкерлердің қадір-қасиетін қорлауды лайық көрмейді.»

Қызметкерлермен және Лауазымды адамдармен қарым-қатынас

ҚМГ басшы Қызметкерлері мінез-
құлқының негізгі қағидаттары

ҚМГ-ның басшы
қызметкерлері
өзінің жеке
қасиеттерімен
әдепті
мінез-құлық
көрсетіп,
«жоғарыдан үлгі»
танытуы тиіс

» ҚМГ басшы қызметкерлерінің міндеттері:

- Қызметкерлердің Кодекстің ережелерімен танысуын, сақтауын және әдеп мәселелерін талқылауға бастамашылық ететін Қызметкерлерге қолдау көрсетуін қамтамасыз ету;
- Кодекс ережелерінің бұзушылықтарын жою бойынша дереу шаралар қабылдау;
- Бағалау жүргізу кезінде Қызметкерлердің Кодекс талаптарын сақтауын есепке алу;
- Ұжымда ашық әрі құрметті қарым-қатынас ортасын құру;
- Қызметкерлерге қолданыстағы заңнаманың, Кодекстің немесе өзге де жергілікті нормативтік актілердің талаптарын бұзатын тапсырмалар бермеу;
- Өзінің лауазымдық жағдайын бағыныстылардың мүдделеріне нұқсан келтірмей пайдалану және басынбау.

» Қызметкерлер мен Лауазымды адамдарға:

- ҚМГ-ні, ҚМГ қызметкерлерін немесе Лауазымды адамдарын, Мүдделі тараптарын теріс немесе жағымсыз сипатта көрсететін жария мәлімдемелер жасауға;
- Қызметтік өкілеттіктері болмай тұрып, ҚМГ атынан әрекет етуге;
- Есірткі және рұқсат етілмеген психотроптық заттарды қолдануға, жұмыс орнында мас күйінде болуға, арнайы бөлінген орындардан тыс жерде темекі шегуге тыйым салынады.

» Сұрақ

«Бағыныстағы адамым тым көп сұрақ қоятын сияқты, мені жұмыстан алаңдатады. Мен оған көңіл бөлуге қолым тимейтінін сыпайы түрде қалай түсіндіре алам?»

» Жауап

«Бағынысты адамдарды сұрақтар қоюға, ұсыныстар енгізуге, сондай-ақ кодекстің және компанияда қабылданған басқа да нормалардың бұзылғаны туралы хабарлауға ын-таландырасыз деп күтеміз.»

» Сұрақ

«Кейде мен үйде интернеттен блогтарды оқимын. Бірнеше күн бұрын мен қмг-нің бұрынғы қызметкерінің компаниядағы өз жұмыс тәжірибесін теріс сипаттаған пікірін байқадым. Менің оның жазбаларына пікір қалдырғым келеді. Мен мұны істей аламын ба?»

» Жауап

«Сіз ҚМГ атынан жауап бере алмайсыз. Алайда, сіз компания туралы ешқандай құпия ақпаратты ашпай, қмг-дағы өз жұмысыңыз туралы жеке көзқарасыңызды білдіре аласыз (алайда бұл да құптарлық емес).»

Мүдделі тараптармен қарым-қатынас

Акционерлермен, мемлекеттік органдармен және Саяси маңызы бар адамдармен қарым-қатынас

» ҚМГ акционерлерінің құқықтарын сақтау мен қорғау негізгі басымдықтардың бірі болып табылады

ҚМГ мен акционерлер арасында ақпарат алмасу тәртібін қоса алғанда, акционерлермен өзара қарым-қатынас Қазақстан Республикасы заңнамасының, ҚМГ өз қызметін жүзеге асыратын мемлекеттердің өзге де қолданыстағы заңнамасының талаптарына, ҚМГ бағалы қағаздары айналатын қор биржаларының талаптарына, сондай-ақ Қоғамның Жарғысы мен ішкі құжаттарына негізделген.

» ҚМГ-ның Саяси маңызы бар адамдармен, мемлекеттік органдармен өзара іс-қимылы

Саяси маңызы бар адамдармен, мемлекеттік органдармен немесе мемлекет меншігіндегі немесе мемлекеттік бақылаудағы компаниялармен өзара іс-қимыл кезінде ерекше сақтық таныту қажет. ҚМГ мүддесін білдіретін Қызметкерлерге, Лауазымды адамдарға және делдалдарға:

- Саяси маңызы бар кез келген адамға ақшалай қаражат, сыйлықтар, қонақжайлық белгілері, кез келген құндылықтар беруге,
- Саяси маңызы бар адамдарға, мемлекеттік органдарға және мемлекет меншігіндегі немесе мемлекеттік бақылаудағы компанияларға нысандылықтарды жеделдету үшін заңсыз төлемдерді жүзеге асыруға тыйым салынады.
- Коммерциялық қызметті Саяси маңызы бар адамдармен бірлесіп жүзеге асыру сыбайлас жемқорлық тәуекеліне әкелуі мүмкін. Қызметкерлер мен Лауазымды адамдарға ішкі рәсімдерге сәйкес алдын ала тексерусіз мұндай коммерциялық мәмілелерді жасауға тыйым салынады.
- ҚМГ қызметкерлерін құттықтауға, өндірістік объектілердің салтанатты ашылуына, сондай-ақ мемлекеттік және ұлттық мерекелерге, сондай-ақ ҚМГ мен осы Саяси маңызы бар адамдар арасындағы өзара іс-қимылды талқылау мақсатындағы басқа да іскерлік жиналыстарға Саяси маңызы бар адамдар шақырылған іс-шараларға рұқсат етіледі. Бұл ретте осы іс-шаралар/жиналыстар шеңберінде басқа шақырылған адамдардан гөрі Саяси маңызы бар адамға преференциялар берілмейді.

» Сұрақ

«Контрагент рұқсат алу үшін мемлекеттік қызметшінің пайдасына «жеделдету төлемін» жасау туралы ұсыныс жасады. Қол ақысын осы сомаға көбейту қажет болады. Бұл дұрыс па?»

» Жауап

«Жоқ. Контрагенттің ұсынысы елеулі бұзушылық болып табылады, ол туралы дереу хабарлауыңыз қажет».

Мүдделі тараптармен қарым-қатынас

Контрагенттермен және бәсекелестермен қарым-қатынас

» ҚМГ Контрагенттермен қарым-қатынаста мынадай қағидаттарды ұстанады:

- Заңдылық, ашықтық, шарттардың талаптарын сақтау, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілікке және сатылмаушылыққа негізделген өзара іс-қимыл, сондай-ақ Контрагенттерді мынадай факторлар комбинациясының негізінде іріктеу: үздік баға, сапа және шарттар, Контрагенттің іскерлік беделі;
- Тендерлік комиссияның тәуелсіз жұмысын қамтамасыз ету және оның қызметіне араласпау;

ҚМГ Контрагенттерден қолданыстағы заңнама талаптарын сақтауын, Қызметкерлермен әділетті қарым-қатынас жасауын, балалар еңбегін пайдаланбауын, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз етуін, қоршаған ортаны қорғауын және әдепті мінез-құлықтың өзге де қағидаттарын ұстануын күтеді.

» Бәсекелестермен қарым-қатынаста Қызметкерлерге:

- Бәсекелестермен құпиялылық режимдегі ақпаратпен алмасуға;
- Бәсекелестермен бағалар немесе нарықты бөлу туралы ресми немесе бейресми келісім жасауға – бұл ҚМГ үшін жауапкершілікке әкеп соғуы және оның беделіне нұқсан келтіруі мүмкін;
- Бәсекелестер туралы құпия ақпаратты алудың заңсыз әдістерін пайдалануға;
- Бәсекелестер, олардың өнімдері/қызметтері туралы жалған мәлімдемелер жасауға тыйым салынады

ҚМГ монополияға қарсы қолданылатын заңнаманы, оның ішінде бәсекелестікті қорғау туралы қолданылатын жергілікті заңдарды сақтайды.

Біз тек адал әрі шынайы жарнаманы пайдаланамыз, жарнамалық және маркетингтік іс-шараларды өткізу кезінде заңды немесе үшінші тұлғалардың құқықтарын бұзуға жол бермейміз.

» ҚМГ қоғаммен қарым-қатынаста мынадай қағидаттарды ұстанады:

- Егер ҚМГ Жарғысына, ҚМГ акционерлерінің үміттері мен талаптарына және ҚМГ-ның басқа да ішкі нормативтік құжаттарына қайшы келмесе, экономиканың әлеуметтік маңызы бар салаларын дамытуға бағытталған бағдарламаларды қолдауға ұмтылады.
- Бизнестің әлеуметтік жауапкершілігі қағидаттарын енгізеді.

Тәуекелдерді басқару

Парақорлық пен сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес, Мүдделер қақтығысын болдырмау және реттеу

» ҚМГ сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес шеңберінде мынадай қағидаттарды ұстанады:

- ҚМГ қолданылатын жергілікті және халықаралық заңнаманы, Кодекстің және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы өзге де ішкі құжаттардың ережелерін басшылыққа алады, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы әлемдік стандарттарға өзінің бейілділігін растайды.
- ҚМГ-да кез келген нысанда және көріністерде сыбайлас жемқорлықты қабылдамау қағидаты («нөлдік төзімділік» қағидаты) бекітіледі.
- ҚМГ сыбайлас жемқорлық тәуекелдерінің индикаторларын сәйкестендіреді, тұрақты өзектендіріп отырады, сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін азайту бойынша тиісті рәсімдерді әзірлеп енгізеді және олардың сақталуын бақылайды.

» ҚМГ Қызметкерлер мен Лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың кәсіби міндеттері арасындағы қақтығыстарға жол бермеуге тырысады. Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар мынадай жағдайларды болдырмауы тиіс:

- Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар қатаң түрде ҚМГ мүддесінде іс-қимыл жасауға және іскерлік шешімдер қабылдауға міндетті;
- Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар кез келген ықтимал мүдделер қақтығысы туралы алдын ала хабарлауға тиіс;
- Барлық жағдайларда Мүдделер қақтығысына әкелген немесе әкелуі мүмкін жағдай шешілуі тиіс.

» Сұрақ

«Мен ҚМГ қызметкерімін және бұрын ҚМГ тобының компаниясына тауарлар жеткізетін компанияның тең құрылтайшысы болдым. Өткен айда мен осы бизнестегі үлесімді іскери серіктесіме саттым. Енді мүдделер қақтығысы жоқ деп айта алам ба?»

» Жауап

«Өз үлесіңізді сатқаныңыз туралы мәлімдеу қажет, бірақ егер сіз осы компанияны бейресми бақылауды жалғастыра берсеңіз, онда мүдделер қақтығысы сақталады»

Қазақстан Республикасының заңнамасына және ҚМГ ішкі құжаттарына сәйкес немесе ҚМГ өз қызметін жүргізетін мемлекеттердің өзге де қолданылатын жергілікті заңнамасына сәйкес құпия ақпаратқа жатқызылған ақпарат құпия ақпарат деп танылады.

» **Құпия ақпаратпен жұмыс істеу кезінде Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар мынадай қағидаттарды ұстанады:**

- Құпия ақпаратты қорғау үшін барлық қажетті шараларды қабылдайды;
- Қолданылатын жергілікті заңнамаға сәйкес құпия ақпаратты жария етпейді;
- Құпия ақпаратқа рұқсаты жоқ басқа Қызметкерлердің немесе ҚМГ-дан тыс өзге үшінші тұлғалардың құпия ақпаратқа рұқсатсыз қол жеткізуін және жария етуін болдырмаудың, сондай-ақ деректердің жоғалуына немесе жойылуына жол бермеудің қамын жасайды.

» **Қызметкерлерге және Лауазымды адамдарға инсайдерлік ақпаратты**

Қаржы құралдарымен операцияларды жүзеге асыру, оны үшінші тұлғаларға беру немесе ҚМГ қаржы құралдарын сатып алуға немесе сатуға үшінші тұлғаларды мәжбүрлеу/ұсынымдар беру үшін жеке мақсаттарда пайдалануға тыйым

» **Меншікті қорғау шеңберінде Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар мынадай қағидаттарды ұстанады:**

- ҚМГ мүлкі мен активтеріне ұқыпты қарау, ұрлықтың, бүлдірудің, ысырап етудің, ұқыпсыз қараудың алдын алу
- Жеке пайда алу мақсатында ҚМГ мүлкін пайдалануға тыйым салу
- ҚМГ зияткерлік меншігін қорғау
- Кез-келген бұзушылықтар немесе алаяқтық жағдайлары ішкі құжаттармен белгіленген тәртіппен түсіндірілуі тиіс.

» **ҚМГ мүлкі мен активтеріне мыналар жатады:**

Материалдық активтер, ақша қаражаты, зияткерлік меншік объектілеріне құқықтар, «ноу-хау», бизнес-процестер туралы деректер, желілік ресурстар, еңбек ресурстары, сондай-ақ электрондық пошта және басқа байланыс жүйелері арқылы берілетін және қабылданатын немесе оларда сақталатын жазбаша хат-хабар мен мәліметтер және ақпарат жатады.

Тәуекелдерді басқару

Сыйлықтармен алмасу

ҚМГ контрагенттермен серіктестік қатынастарды дамытады және іскерлік практикаға сәйкес келетін сыйлықтарды алуға және беруге жол береді

Қазақстан Республикасының аумағында қызметін жүзеге асыратын **Қызметкерлер мен Лауазымды адамдар** Контрагенттерге сыйлықты буып-түю және жеткізу шығыстарын қоса алғанда, құны 20,000 теңгеден аспайтын сыйлықтар беруге **құқылы**. ҚМГ символикасы бар сыйлықтар мен кәдесый өнімдерін сыйға тартуға ғана жол беріледі.

Қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын **Қызметкерлер** Контрагенттерден күнтізбелік жыл ішінде Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген 2 айлық есептік көрсеткіштен (АЕК) аспайтын сомаға сыйлықтар алуға **құқылы**.

Лауазымды адамдардың Контрагенттен немесе оның атынан сыйлықтар алуға **құқығы жоқ**.

» Мыналарға жол берілмейді:

- Саяси маңызы бар адамдарға қатысты кез келген сыйлықтарды сыйға тарту және қабылдау;
- Күнтізбелік бір жыл ішінде Контрагенттің бір өкілінің атына екіден көп сыйлық сыйға тарту;
- Сыйлықтарды мынадай форматта сыйға тарту және қабылдау:

Сән-салтанат бұйымдары;

Қолма-қол ақша және оның баламалары, соның ішінде банк карталары, жол чектері және сыйлық сертификаттары;

Берілуі Контрагент тарапынан шешім қабылдауға әсер етуі мүмкін өзге де заттар.

Ешбір жағдайда сыйлықтар алмасу Қызметкердің, Лауазымды адамның және/немесе жалпы ҚМГ беделіне теріс әсер ете алатын жасырын сыйақы болып табылмауы тиіс.

Қызметкерлер немесе Лауазымды адамдар Контрагенттерге немесе өзге де адамдарға берген және алған барлық сыйлықтар ашылып, Қызметкерлер сыйлықтарды және қонақжайлық белгілерін тіркеу журналына енгізуге тиіс.

Тәуекелдерді басқару

Өкілдік шығыстар, қайырымдылық және демеушілік көмек

» Өкілдік шығыстар, оның ішінде іскерлік қонақжайлыққа арналған шығыстар төменде көрсетілген барлық критерийлер жиынтығына сәйкес келуге тиіс:

- Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы Саясаттың, осы Кодекстің қағидаттары мен талаптарына және қолданылатын заңнаманың нормаларына қайшы келмеу,
- Сән-салтанат заттары болмау,
- Жасырын сыйақы немесе алушыға басқа заңсыз немесе этикалық емес мақсатпен ықпал жасау әрекеті болып табылмауы.

Қызметін Қазақстан Республикасының аумағында жүзеге асыратын **Қызметкерлер**, егер қылық жасырын пара болып табылмаса, Контрагент есебінен іскерлік түскі/кешкі асқа шақыруды қабылдауға **құқылы**.

Лауазымды адамдардың Контрагент есебінен іскерлік түскі/кешкі асқа шақыруларды қабылдауға **құқығы жоқ**.

Қазақстан Республикасының аумағында жұмыс істейтін ҚМГ тобының компанияларына арналған өкілдік шығыстар Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен «Самұрық-Қазына» ҰАҚ АҚ айқындаған өкілдік шығыстарға арналған лимиттерден аспауы тиіс.

» Қайырымдылық және демеушілік көмек

- ҚМГ қайырымдылық және демеушілік көмекті «Samruk-Kazyna Trust» әлеуметтік жобаларды дамыту қорына ақшалай қаражат аудару арқылы ғана көрсете алады.
- Ескірген активтерді қайырымдылық мақсаттарға есептен шығару, аз қамтылған отбасыларға әкімдіктердің өтініштері бойынша көмек көрсету ҚМГ комплаенс қызметінің алдын ала келісуімен ғана жүзеге асырылуы мүмкін.
- «Самұрық-Қазына» ҰАҚ АҚ тікелей нұсқауы бойынша қайырымдылық және демеушілік көмек кейіннен қаражаттың мақсатты жұмсалуды туралы егжей-тегжейлі есеп беріле отырып, белгілі бір мақсаттарға жазбаша сұрау салу бойынша ғана көрсетілуі мүмкін.
- ҚМГ қайырымдылықты төтенше жағдай жарияланған және (немесе) төтенше жағдай кезінде немесе төтенше жағдайдың салдарын және (немесе) төтенше жағдайды жою үшін ғана жүзеге асырады алады.

Кодекстің сақталу мәселелері бойынша байланыс арналары

Омбудсмен институты
және Комплаенс қызметі

» Омбудсменнің міндетіне мыналар кіреді:

- Осы Кодекстің ережелері бойынша Қызметкерлердің іскерлік әдебі, әлеуметтік-еңбек мәселелері, кемсітушілік, жыныстық және өзге де қолсұғушылық, еңбек даулары және өзге мәселелер бойынша түсіндірулер мен консультациялар беру;
- Бейтарап, тәуелсіз болу, алдын ала кесіп пішпеу, істерді қарау кезінде әділ және тең құқықты процестерді қолдау, бір де бір Қызметкер тарапынан әрекет етпеу;
- Осы Кодекстің өз құқықтарын және/немесе ережелерін бұзу фактісі бойынша жүгінген Қызметкердің және/немесе Лауазымды адамның ақпаратының құпиялылығын және анонимділігін қамтамасыз ету;
- Жүгінген Қызметкерлерге, Лауазымды адамдарға, еңбек дауларына қатысушыларға өз құзыреті шегінде консультация беру және оларға өзара тиімді, сындарлы және іске асырылатын шешімді әзірлеуге жәрдемдесу;
- Жүйелі сипатқа ие және тиісті шешімдер қабылдауды қажет ететін, анықталған әлеуметтік-еңбек мәселелерін тиісті органдар мен Лауазымды адамдардың қарауына енгізу;
- Анықталған бұзушылықтарға белгіленген тәртіпте тергеу жүргізу бойынша жұмысты үйлестіру.

» ҚМГ Комплаенс қызметінің міндетіне мыналар кіреді:

- Осы Кодекстің ережелері бойынша, сыбайлас жемқорлық және парақорлық, алаяқтық, іскерлік сыйлықтар мен қонақжайлық белгілері, мемлекеттік органдармен қарым-қатынастар, осы мәселелер бойынша ішкі тергеу жүргізу мәселелері бойынша түсініктемелер мен консультациялар беру;
- Жоғарыда көрсетілген мәселелер бойынша осы Кодекстің ережелерінің сақталуына мониторингті және бақылауды жүзеге асыру;
- Анықталған бұзушылықтар жағдайында Қызметкерлер мен Лауазымды адамдарға қатысты тәуелсіз және объективті ішкі тергеулерге бастамашылық ету және жүргізу.

Кодекстің сақталу мәселелері бойынша байланыс арналары

ҚМГ тобының Қызметкерлері қайда жүгіне алады?

» Кодекстің ережелерін, сондай-ақ ҚМГ-ның өзге ішкі нормативтік актілерін сақтау мақсатында, Омбудсменге жүгіну арналары және «жедел желі» құрылады.

» Омбудсмен:

- Тел: +7 (7172) 78 65 61
- e-mail: ombudsman@kmg.kz

» «Горячая линия» КМГ

- Тел.: 8 800 080 30 30
- Тел.: 8 702 075 30 30
- Email: nysana@cscc.kz
- nysana.cscc.kz

» Сұрақ

«Мен (А) кодекстің ережелерін бұзылғаны туралы хабарлағым келеді, бірақ менде ешқандай дәлел жоқ. Хабарлағаным жөн бе?»

» Жауап

«Әрине. Келіп түскен барлық өтініштер қаралады. Егер көрсетілген фактілер тексеру барысында расталса, оның негізінде тергеу басталады. ҚМГ қызметкерлердің әдеп және комплаенс мәселелеріндегі белсенділігін бағалайды».

ҚазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ